No. 128. 1842.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Zondag 23 October.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 20sten October.

De koning heeft voor eenige dagen, te paard en van een tweetal zijner zonen benevens verscheidene hoofdofficieren vergezeld, een gedeelte van den arbeid aan de vestingwerken, bepaaldelijk het fort op den Mont-Valerien bezocht en de daarbij gekampeerde troepen in oogenschouw genomen.

— De Prins *van Joinville* en de hertog *van Aumale* zijn den 15den te Brest aangekomen en zouden zich bij gunstigen wind den volgenden avond naar Lissabon inschepen.

— Men merkt op dat de graaf *Molé* sedert eenigen tijd drukke conferentien houdt met den maarschalk *Soult*, en ook meermalen op het kasteel van Saint-Cloud wordt toegelaten, en voegt daarbij dat zulks den minister *Guizot* groote ongerustheid zou inboezemen.

Zij die eerst eene ontbinding van het Kabinet, ten gevolge der oneenigheden wegens het traktaat met België, voorspeld hadden, beweren thans dat het sluiten van dit tractaat vooreerst geheel opgegeven zal worden, ten einde zoodanige ontbinding voor te komen.

— Het aantal leden van het Legioen van Eer, hetwelk dezer dagen nog met verscheiden honderden is vermeerderd, bedroeg op den 1 October 1841 negen en veertig duizend, zeshonderd acht en zeventig.

— Men zegt dat prinses *Adelaide*, zuster des Konings, het uitgestrekt landgoed van Carheil, in Bretagne, voor den Prins *van Joinville* aangekocht en daarvoor ongeveer anderhalf millioen francs besteed heeft.

— Een der vermaardste russische diplomaten, de heer *de Ribeaupierre*, voormalig russisch gezant te Berlijn, is alhier aangekomen.

— De minister van openbare werken, *Teste*, die zich naar het zuiden des Rijks begeven heeft om in persoon de verbeteringen na te gaan, die er bepaaldelijk aan de rivier de Rhône zouden kunnen gedaan worden, om voor het vervolg de menigvuldige inundatien en ongelukken voor te komen, is den 19den te Lyon aangekomen, en heeft na aldaar de onderscheidene autoriteiten en h ambten van de openbare dienst gehoord en de begonnen werken of de plannen van die welke men voorgesteld heeft uit te voeren, in oogenschouw genomen te hebben, zich verder naar Valence begeven.

— Ter beurse van heden (20 October) waren genoteerd: 5 pCt. 118,90; 3 pCt. 80,15; Nap. r. 108,25; Spanje 22; Rom. L. 106.

ENGELAND.

LONDEN, den 19den October.

Eergisteren heerschte in deze hoofdstad een zoo sterke mist, dat men midden op den dag het gazlicht heeft moeten ontsteken.

— De officiële depêches, waarbij de luitenant-generaal sir *H. Gough* de verovering van Chapo in China mededeelt, zijn thans van Regeringswege publiek maakt. Het blijkt daaruit dat de Engelschen negen dooden en een en vijftig gekwetsten, waaronder verscheiden officieren, gehad hebben, terwijl het verlies der Chinezen op tusschen twaalf en vijftienhonderd man wordt geschat.

— Brieven van Jellalabad geven reden om te veronderstellen dat de oorlog in Affghanistan thans welligt reeds geëindigd is, *Akhbar* khan zou namelijk onderhandelingen geopend en de loslating van al zijne gevangenen aangeboden hebben, mits hij de verzekering ontving dat *Dost Mahomed* door het Indisch Gouvernement ontslagen en Affghanistan door het engelsch leger ontruimd zou worden. Deze voorslagen waren door de generaals *Pollocq* en *Sale* zoo gunstig ontvangen, dat men de aanneming daarvan weldra te gemoet zag. Sommigen betwijfelen dit nieuws nog, uit hoofde het door geen der Indische dagbladen bevestigd wordt, maar zij die daaraan geloof hechten vinden zulks zeer verklaarbaar, dewijl een te spoedige officiele openbaarmaking nadeelige gevolgen zou kunnen na zich slepen.

— De Lissabonsche brieven blijven over den steeds verachterden toestand der Portugesche finantien klagen. Men sprak van wijzigingen in het ministerie, waardoor het de diensten van den hertog *van Terceira* derven zou.

— Gisteren waren de 3 pCt. gec. 93¼; Spanje 16¼; Portugal 22¾; Holl. 2½ pCt. 52⅝,¾; dito 5 pCt. 100½; en dito 5 pCt. leening 1837, 98½.

BELGIE.

BRUSSEL, den 21sten October.

Heden is voor het eerst de parijsche brievenmaal volgens het nieuwe stelsel getransporteerd, doch deze proef is niet gelukkig geweest, daar ten half een ure de brieven hier nog niet bezorgd waren. Men vleit zich echter dat hierin verbetering zal komen.

— Ons *Handelsblad* hield gisteren een artikel over de buitengewoon hooge regten, welke de *British Queen* en het zeilschip *Mercator*, bij de laatste reis, te New-York hebben moeten betalen. Die regten, zegt het blad, staan volmaakt met een verbodsstelsel gelijk, en het zal den Belgischen handel onmogelijk zijn, iets meer naar Amerika uit te voeren. Dien ten gevolge en door andere omstandigheden, zal ook de derde reis van *de British Queen* eene ongunstige uitkomst opleveren. Dat schip is thans op de terugreis, en heeft bij deszelfs vertrek naar Amerika een' allerhevigsten storm doorgestaan.

— Uit Antwerpen schrijft men heden:

» Terwijl de engelsche dagbladen de aanstaande terugkomst van de *British Queen* melden, loopt het gerucht te Antwerpen dat deze stoomboot alvorens New-York te verlaten eene volle lading moest afwachten.

» Daar het vaartuig in zijne overtogten, op welke het zware stormen heeft gehad, min of meer geleden heeft, gelooft men dat de assuradeurs zullen vorderen dat het eerst eene der engelsche havens aandoe om in een droog dok te kunnen onderzocht worden. Daarna zou de *British Queen* in het voorste bassin alhier komen overwinteren."

— Bij een besluit door den koning te Parijs geteekend, is de generaal-majoor *Anoul*, militaire gouverneur van Brussel, tot kommandant der gendarmerie benoemd; en de kolonel *Brialmont* tot provincialen kommandant van Braband.

— De minister van openbare werken heeft bekend gemaakt, dat de spoorweg-gedeelten van Kortrijk naar Mouscroen en naar Doornik, den 24sten dezer voor het publiek zullen opengesteld zijn.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag heeft de commissie die belast was aan Z. M. de lijst der kandidaten voor het voorzitterschap aan te bieden, haar verslag uitgebragt.

Is ingekomen een Koninklijk besluit van den 19den, waarbij Jhr. Mr. *D. T. Gevers van Endegeest* benoemd wordt tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De tijdelijke president, de heer *E. W. van Dam van Isselt*, alvorens den voorzitterstoel te verlaten, doet de volgende aanspraak:

» EDEL MOGENDE HEEREN!

» Alvorens dezen zetel te verlaten, en op het oogenblik dat ik de eervolle betrekking van Voorzitter dezer Vergadering zal nederleggen, is het eene behoefte voor mijn hart, aan U Edel Mog. mijnen welgemeenden en opregten dank te betuigen, evenzeer voor de menigvuldige blijken van welwillendheid, mij door *alle* mijne geachte medeleden bij herhaling gegeven, alsook voor het vleijende bewijs van goedkeuring en vertrouwen, mij onlangs door zoo velen uwer geschonken.

» Indien het verbeterd reglement van orde voor deze Kamer, dat onder mijn Voorzitterschap door U Ed. Mogenden is vastgesteld, mogt bevonden worden dienstig te zijn aan de bevordering van de groote belangen des Vaderlands, dan zou ik eene genoegelijke en blijvende herinnering te meer bezitten van dit belangrijk tijdperk van mijn leven.

»Ik noodig mijn' geachten opvolger uit', bezit te nemen van den voorzitterstoel, met den hartelijken wensch en met de stellige verwachting, dat de gewigtige taak, welke bij thans zal aanvaarden, door de vriendelijke en bereidvaardige ondersteunning van U Edel Mogenden ook voor hem zal worden verligt. Gaarne voeg ik hier de verzekering bij, dat ik mijnerzijds steeds genegen en bereid zal wezen, daartoe mede te werken naar mijne beste krachten.»

De heer *van Dam* verlaat hierop den voorzitterstoel, die door den heer *Gevers* met de volgende aanspraak aanvaard wordt:

» Edel Mogende Heeren!

» Door het vertrouwen der Staten van Holland in deze vergadering gebragt; zoo kort na dit tijdstip door de keuze van U Edel Mogenden tot den Voorzitterstoel geroepen, door 's Konings benoeming op denzelven gevestigd, ben ik op een standpunt geplaatst, naar mijne schatting van die waarde, dat ik er geen ander voor zou willen ruilen.

» Zijn er na deze weinige woorden wel meerdere noodig, tot betuiging mijner gevoelens en erkentelijkheid jegens hen, die mij de blijken van zoo veel vereerende onderscheiding wilde geven? Neen, Edel Mogende Heeren! vestigen wij liever het oog op het groote gewigt der pas geopende zitting.

» Een nieuw reglement van orde, met moeite tot stand gebragt, zal den loop onzer werkzaamheden besturen. De invoering van dit belangrijke voorschrift, en de proef, of het gemeen overleg er door bevorderd zal worden, is aan deze zitting beschoren.

» Een voornaam gedeelte van het nieuwe wetboek van strafregt is ons reeds medegedeeld. Na een dertigjarig gebruik van het Fransche *Code Pénal*, verwacht het Vaderland eindelijk een eigen lijfstraffelijk regt, gezuiverd van de gebreken des vreemden, en overeenstemmende met de behoefte des tijds.

» Het grondwettig voorschrift der tweejarige begrooting zal voor de eerste maal letterlijk nageleefd kunnen worden. Er is nu tijd van beraad geweest, en er is tijd, om rijpelijk te overwegen, voor handen.

» Er zal gearbeid worden, niet aan een' maatregel als het ware van overgang, maar aan een' duurzamer maatstaf van behoefte en van middelen, aan een' duurzamer grondslag van vertrouwen of van bezorgdheid.

» Zal de instelling, waar het lot van 10,000 behoeftige landgenooten reeds aan hangt, voortdurend blijven bestaan, en nog door den vreemdeling worden bewonderd? Of zal zij voor geldelijke aangelegenheden moeten zwichten? In deze zitting al wederom zal dit vraagstuk oplossing erlangen.

» En hoe veel onderwerpen nog zullen in het begonnen tijdvak het gemeen overleg der Regering met de Staten-Generaal waarschijnlijk behoeven?

» Edel Mogende Heeren! Mogen wij ze, onder den zegen van God, overwegen met naauwgezetheid, [illegible] met een eenig doel, het geluk van Nederland, bij gestrenge handhaving der Grondwet.

» Het welzijn van Nederland sluit alles in; den Vorst, het altijd te eerbiedigen opperhoofd van den Staat, en het Volk. Naar welke zijde de schaal meer overhange dan de Grondwet heeft gewild, altijd zal dit overwigt nadeelig wezen.

» Mijne beste pogingen zullen strekken, om ijverig en onpartijdig te trachten de taak te volbrengen, mij door U Edel Mogenden opgelegd, de leiding dezer vergadering, in den geest der Grondwet; gelukkig indien ik er in slagen mag, zoo als het mijn waardige voorganger is te beurt gevallen, zoo als hij het mij hartelijk heeft toegewenscht. Waar mijne krachten te kort mogen schieten, zij het mij vergund, op uwe welwillendheid te rekenen. Van dit oogenblik af roep ik die met ernst, maar ook vertrouwend, in.»

Op verlangen der kamer, zullen beide redevoeringen gedrukt worden.

Is ontvangen een brief van den heer *de Backer*, inhoudende dat hij wegens ongesteldheid verhinderd wordt, de zitting bij te wonen.

Is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, met eene memorie van toelichting, houdende verandering in art. 12 der wet op de regterlijke organisatie, en het beleid der justitie. — Drukken en verzenden naar de te trekken afdeelingen.

Is ontvangen eene missive van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende kennisgeving van het overlijden van het voormalig lid van dat collegie, den heer *Ardesch*, met toezending tevens van eene lijst van zes candidaten, strekkende tot aanbeveling van dien heer op te volgen. De lijst is zamengesteld uit de heeren Mrs. *J. H. van der Renne*, raadsheer bij het provinciaal geregtshof van Gelderland; Jhr. *F. T. Nedermeijer*, ridder *van Rosenthal*, lid van den Tweede Kamer der Staten-Generaal, *H. J. Dyckmeesten*, officier van justitie bij de arrondissements regtbank te Tiel, opd lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; *J. Rau*, raadsheer bij het provinciaal geregtshof van Gelderland; *D. J. Byleveld*, president der arrondissements regtbank te 's Gravenhage, en . . . . . *Greve*, hoogleeraar aan het athenæum te Franeker.

Deze lijst zal worden gedrukt.

Vervolgens worden de afdeelingen voor de maand October getrokken, waarna zich de leden naar de sectien begeven, om aldaar over te gaan tot de verkiezing van de Voorzitters en tweede Voorzitters der afdeelingen, alsmede, ingevolge de bepalingen van het nieuwe reglement van orde, tot de verkiezing eener commisie, tot opstelling van het adres, in antwoord op de Troonrede.

De leden teruggekeerd zijnde, blijkt dat de uitslag dier verkiezing is als volgt:

	Voorzitters.	2de Voorzitters.	Commissie van adres.
1ste afd.	*van Akerlaken*,	*Gouverneur*,	*van Rechteren.*
2de »	*van Rappard*,	*van Dam*,	*van Dam.*
3de »	*Verwey Mejan*,	*de Man*,	*van Hoorn van Burgh.*
4de »	*Luzac*,	*van Nes*,	*Luzac.*
5de »	*Bruce*,	*Luyben*,	*Bruce.*

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, gaat de vergadering uiteen tot vrijdag ten 12 ure, als wanneer zal worden beraadslaagd over de toelating der leden, wier verkiezing tot eenige aanmerking aanleiding heeft gegeven, de heeren graaf *van den Bosch* en *Brouwer.*

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren zijn onderscheiden verzoekschriften ingekomen, welke in handen zijn gesteld van eene commisie van petitien, door den Voorzitter benoemd, en bestaande uit de heeren *Scheers van Harencarspel*, *Boreel van Hoogelanden*, *Menso*, *Vegelin van Claerbergen* en *van Panhuys.* Gemelde verzoekschriften bevatten bedenkingen tegen de Maatschappij van Weldadigheid, tegen het stem- en kiesregt, tegen het fonds van den landbouw, enz.

Vervolgens is beraadslaagd over de toelating tot leden der Kamer van de heeren graaf *van den Bosch* en *Brouwer.*

De heer *van Rechteren* toonde aan, dat art. 139 der grondwet uitdrukkelijk bepaalt dat de besluiten bij volstrekte meerderheid moeten genomen worden. Zoo er geene wettige meerderheid bestond, meende de spreker dat men op nieuw zou moeten stemmen; bestond de volstrekte meerderheid niet, dan was de keus onwettig.

De heer *Schooneveld* toonde het gevaarlijke aan om zich eene magt toe te kennen, buiten die bij de Grondwet bepaald. De reglementen der Provinciale Staten vormen geen integrerend deel der Grondwet. De Kamer heeft dus hier niet te waken dat van de Grondwet niet afgeweken worde. De Staten-Generaal zouden dus buiten hunne bevoegdheid gaan om de reglementen der Provinciale Staten te interpreteren. Iets anders was het, toen de Kamer zich vroeger bevoegd verklaard had omtrent de medestemming der Gouverneurs. Hier gold het eene keus, waaraan medegewerkt had iemand die geen lid der Prov. Staten was. Hier is het echter een geheel ander geval. Hier kan de Kamer de Staten niet dwingen te doen wat zij verlangt.

Ook wat de zaak zelve betreft, moest de spreker de handeling der Staten goedkeuren. Art. 23 en 24 van het reglement der Staten van Zuid-Holland, onder anderen, zegt dat elk briefje, hetwelk onduidelijk geschreven is, als nietig moet worden beschouwd, terwijl zoodanige vernietiging de stemming zelve niet nietig doet zijn. De spreker stelt een blanco gelijk met een onduidelijk geschreven briefje. De Kamer zelve heeft herhaaldelijk beslist, dat een blanco briefje gelijk moet worden gesteld als of men zich van de Kamer verwijdert. Dit is het beste middel om een lid der Vergadering te bewegen de stembriefjes in te vullen.

De heeren *Tromp* en *van Dam* spraken in denzelfden geest.

De heer *de Man*, vereenigde zich met het gevoelen van den graaf *van Rechteren*, voor zooverre door deze de volstrekte meerderheid der tegenwoordig zijnde leden tot wettigheid der verkiezing wordt verlangd. Afgescheiden daarvan, voldeden de geloofsbrieven van den graaf *van den Bosch* niet aan de voorschriften van art. 5 alinea 1 van het reglement der Kamer, in zooverre namelijk in dit artikel wordt gevorderd extract uit de notulen van de handelingen der Staten, waaruit blijkt van het getal leden tijdens de keus in de Vergadering tegenwoordig, en van het getal stemmen op het gekozen lid of anderzins uitgebragt. Door dit woord *anderzins* werd blijkens de geschiedenis van dit artikel 5 bedoeld, niet alleen de stemmen die het gekozen lid heeft vereenigd, maar ook die der blanco briefjes, en der stemmen die op andere leden zijn uitgebragt. Hij toonde aan, van hoe groot gewigt het was om reeds bij den aanvang van het reglement het krachtdadig te handhaven.

Nog spraken de heeren *van Rechteren* tot nadere toelichting van zijn gevoelen, *Bruce* die voor de toelating van den heer *Brouwer* en vooralsnog tegen die van den heer *van den Bosch* was, *van Nes* en *Golstein* waarvan de een kortelijk het gevoelen van de meerderheid, de ander van de minderheid der commissie ontwikkelde, *Nedermeijer* die mede voor de toelating van den heer *Brouwer* en tegen die van den graaf *van den Bosch* was, en *van Rappard* die de toelating van laatstgenoemden heer wilde uitgesteld hebben tot dat hij het gebrek in de geloofsbrieven zal hebben aangevuld.

De beraadslagingen alsnu gesloten zijnde wordt bij de stemming met 42 tegen 7 stemmen beslist dat de heer *Brouwer* zal worden toegelaten. Tegen hebben gestemd de heeren *Luzac*, *Kniphorst*, *Gockinga*, *van Golstein*, *van Rechteren*, *Verwey-Mejan* en *van Nagell.*

De voorzitter stelde alsnu voor om in omvraag te brengen of de heer *van den Bosch* zou worden toegelaten. Hierover ontstond eene levendige discussie; sommige leden begrepen dat men vooraf den heer *van den Bosch* in de gelegenheid moest stellen om het gebrek in zijne geloofsbrieven aan te vullen; dien overeenkomstig werd met 37 tegen 12 stemmen besloten.

Voor eene dadelijke beslissing hebben zich verklaard de heeren *Ingenhousz*, *Romme*, *Luyben*, *Bruce*, *van Dam*, *Mutsaers*, *Michiels van Verduynen*, *Sasse van IJsselt*, *van Rechteren*, *Heloma*, *Buma* en *Nedermeijer*.

Nu ontstond er eene beraadslaging of men den heer *van den Bosch* dit besluit der kamer al of niet officieel zou bekend maken: tot het laatste werd met eenparigheid (op eene stem na; die van den heer *Snouck Hurgronje*) besloten.

Het tijdstip, waar binnen de graaf gehouden zal zijn het ontbrekende in de geloofsbrieven aan te vullen, wordt op drie weken bepaald.

Nog is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van het aangekondigde tweede boek van het wetboek van strafregt. — Verzending naar de Afdeelingen.

De Vergadering gaat daarna onbepaald uiteen.

— Bij besluit van den 17den heeft Z. M. benoemd:

» Tot heemraad van den Polder 's Lands van Megen (Noord-Braband), R. Brenzen, in plaats van *W. van den Brand*, overleden; tot dijkgraaf van den Theodoruspolder, gemeente Halsteren (Noord-Braband), *M. G. van Loenhout*, in plaats van *C. Volckers*, op zijn verzoek eervol ontslagen.

— De generaal *Serraris*, onlangs door Z. M. tot den Nederlandschen adelstand verheven, is dezer dagen door den Koning tot kommandeur der orde van de Eikenkroon benoemd.

— Bij besluiten van den 15 dezer, n°. 62 en 63, heeft Z. M. eervol ontslag verleend aan Mr. *P. J. A. M. de Willebois*, als auditeur bij den schuttersraad der dienstdoende schutterij te 's Hertogenbosch, alsmede aan *P. A. A. van Boxel*, als tweede luitenant bij gemelde schutterij; en voorts benoemd: tot auditeur bij den schuttersraad der dienstdoende schutterij te 's Hertogenbosch Mr. *A. F. X. Luijben*, advokaat aldaar; tot 2de luitenants bij gemelde schutterij, *J. H. Hecking*, thans serjant-majoor en *G. Bolsius*, thans serjant; tot auditeur bij den schuttersraad der dienstdoende schutterij te Haarlem, in plaats van wijlen *N. Mabé*, Mr. *C. Gerlings*, *Jr.*, thans plaatsvervangend auditeur bij gemelden schuttersraad.

— Bij besluit van den 18den October jl. heeft Z. M. aan de heeren *Ch. Blume* en *Ph. von Siebold* vergunning verleend tot de oprigting eener koninklijke nederlandsche maatschappij tot aanmoediging van den tuinbouw en heeft Z. M. zich tot beschermheer van die maatschappij verklaard.

— Men verneemt dat de *Institution of civil engineers* te Londen aan onzen landgenoot den heer *F. W. Conrad*, ingenieur-directeur bij de hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij, heeft toegewezen de dusgenoemde *Telford-medaille* voor deszelfs memorie, in antwoord op de door dat instituut uitgeschrevene vraag omtrent het Katwijksche kanaal.

— Tegen den 1sten der aanstaande maand november zullen de volgende veranderingen en vermeerderingen in het garnizoen der residentie plaats hebben, als: het 1ste bataillon jagers zal naar Breda worden verlegd, en van daar het 2de bataillon herwaarts in bezetting komen. De staf en de twee escadrons lanciers, die zich thans aldaar bevinden, zullen naar Leyden vertrekken, en vervangen worden door den staf, benevens het geheele regement zware dragonders, thans in laatstgenoemde stad in bezetting. Eindelijk zal nog tegen dien tijd eene batterij rijdende artillerie, thans te Tilburg gestationeerd, herwaarts worden overgeplaatst. Voorts verneemt men, dat de ordonnans-officieren des Konings thans van de verschillende wapenen der kavalerie gedetacheerd, en bij Zijne Majesteit als zoodanig dienst doende, almede tegen dien tijd door een gelijk getal andere officieren, ingelijks uit de verschillende kavalerie-regementen daartoe gedetacheerd, zullen vervangen worden.

— Men wil, dat het zoogenaamde Plein (voorheen paradeplaats), te 's Hage, bestemd zou zijn om tot standplaats te dienen voor het op te rigten standbeeld voor prins *Willem* 1. Dit plan zou dan, zoo als men verder verneemt, eenige doeltreffende veranderingen en verfraaijingen ondergaan, met de nieuwe bestemming in verband staande.

— Uit 's Hage schrijft men van eergisteren:

» Eergisteren middag is alhier, in den mannelijken leeftijd van naauwelijks 49 jaren, overleden de luitenant-kolonel *Nolthenius de Man*. Eerst bij den Waterstaat, later bij de Genie, en eindelijk bij den Algemeenen Staf geplaatst, was hij een bekwaam en verdienstelijk lid van die verschillende korpsen, hetgeen hem dan ook achtervolgens de Militaire Willemsorde en nog dezer dagen die van den Nederlandschen Leeuw deed verwerven. Vlijtig en kundig navorscher van al hetgeen de Kunst en de Geschiedenis, meer bijzonder die des Vaderlands betreft, was hij een ijverig verzamelaar van zeer belangrijke stukken en bouwstoffen, daartoe betrekkelijk. Daarenboven was hij een opregt en hartelijk vriend, tot wien men zich niet te vergeefs wendde, wanneer hulp of raad noodig was, en wiens bereidwilligheid door velen is ondervonden. Zijn vroegtijdig afsterven is een groot verlies voor 's Rijks dienst, voor de Maatschappij, zijn gezin en voor zijne talrijke vrienden."

— Te Rotterdam had deze week een treurig ongeluk plaats. Ten gevolge eener ontploffing van kruid, na ontstanen brand, bij den kunstvuurmaker *C. Gall*, in de Boschlaan, nabij den Goudschensingel, is niet alleen het kleine gebouw, waarin zulks gebeurde, geheel vernield, maar ook een ongeveer twaalfjarige knaap jammerlijk omgekomen. De brand heeft zich niet verder uitgestrekt.

— Uit Zwolle schrijft men van den 17den October:

» Ieder die in de afgeloopen zomer de Tentoonstelling van voortbrengselen van Overijsselsche Nijverheid en Kunst te Deventer heeft bezocht, herinnert zich voorzeker het schoone meubelstuk, door den heer *J. Kamphuis*, kabinetwerker hier ter stede, vervaardigd, zijnde een *bureau dit ministre en palisandre*, en hetwelk door Z. M. den Koning, tijdens Hoogstdeszelfs verblijf te Zwolle, in het voorjaar, van dezen smaakvollen kunstenaar was aangekocht. Wij vernemen thans met genoegen, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft aan den heer *Kamphuis* de vervaardiging van nog een tweede diergelijke bureau op te dragen. Terwijl wij onzen bekwamen stadgenoot met dit vereerend blijk van hooge goedkeuring gelukwenschen, kunnen wij niet nalaten tevens eene regtmatige hulde toe te brengen aan de edele gezindheid van H. M., die, het goede op prijs stellende, waar het ook moge gevonden worden, aan Vaderlandsche Nijverheid en Kunst hoogstderzelver bescherming niet ontzeggen, en zich boven het vooroordeel van zoo velen onzer landgenooten weten te verheffen, als of er niets goeds kan zijn, dan hetgeen op vreemden bodem is voortgebragt.

— In het *Journal d'Anvers* van den 13 October leest men:

Onder de benoemingen tot ridders der Orde van den Nederlandschen Leeuw, vervat in de *Staats-Courant*, merkt men die op van den Heer *Schreuder*, thans adviseur bij het Hooge Bestuur der Nederlanden. De Heer *Schreuder* is onder de Nederlandsche Regering Directeur geweest van de Kweekschool voor Onderwijzers te Lier, schoolopziener en lid van de Commissie van onderwijs in de provincie Antwerpen, en hij heeft in deze verschillende betrekkingen de gewigtigste diensten aan het openbaar onderwijs bewezen. De voormalige leerlingen van den Heer *Schreuder*, en de talrijke vrienden, welke hij in ons land heeft achtergelaten, zullen deze bevordering met levendige belangstelling vernemen.

ONTWERP VAN HET TWEEDE BOEK VAN HET WETBOEK VAN STRAFREGT.

Eerste Titel.

Wij hebben bij ons algemeen overzigt ons gevoelen te kennen gegeven, over de waardij in het algemeen die men aan het voorgedragen Wetboek behoort toe te kennen; wij behoeven dus daarop niet weder terug te komen; alleenlijk moeten wij verzoeken, dat men bij de bepaling der straffen niet uit het oog mag verliezen dat Artikel zeven van den vijfden Titel des Eersten Boeks steeds levendig voor den geest en als tegenwoordig bij de beschouwing der afzonderlijke titels wezen moet alsof dat artikel geschreven stond onder elk artikel van dit Tweede Boek. Daarom zal men zich minder bezwaard behoeven te gevoelen over sommige bedreigde zware straffen; de wet toch moet ontzag- en vreesinboezemend zijn voor de misdadigers; maar de regter mag toegevend wezen. Eene eerste aanmerking op dezen Titel is, dat wij in de artikelen 7, tweede alinea, artikel 15, en 32 het *minimum* der tuchthuisstraf verhoogd vinden *boven* de bepalingen van artikel 18 der wet van 10 Junij 1840 *Staatsbl.* N°. 21, waar het *minimum* op *drie* jaren wordt gesteld. Dit zelfde heeft nog in een paar andere titels plaats; niettegenstaande in den regel, zoo in dit Wetboek, als in den Code Penal, het aangenomen is, dat dáár, waar tuchthuisstraf (van welken aard of onder welke benaming ook) bedreigd wordt, altijd het bij de wet in beginsel aangenomen *minimum* wordt behouden, doch alleen het *maximum* opgevoerd naar gelang der omstandigheden. Is de aard van het misdrijf toch dezelfde, dan moet ook de straf dezelfde blijven, al is het dat eene verzwarende omstandigheid aanleiding geven kan tot langduriger straf. — Wij vragen op artikel 6, hoe men de zaak moet beschouwen ten opzigte van dengene, die, geboren uit Nederlandsche ouders, in een vreemd land, geen gebruik maakt na zijne meerderjarigheid van het voorregt der wet dat hij als Nederlander beschouwd moet worden, maar integendeel in het land zijner geboorte blijft, aldaar volgens de daar vigerende wet in dienst is, en later strijd voert tegen den Nederlandschen staat; zou in billijkheid dat artikel 6 op hem toepasselijk wezen? Zoude dit niet iemand door wetduiding misdadig maken? — Wij staan stil bij de artikelen 16 en 17, en zijn van oordeel dat de bedreigde straf van enkele eerloosverklaring behoort weg te vallen, omdat dezelve buiten verhouding is met de andere gelijktijdig bedreigde straffen. De regter heeft toch bevoegdheid reeds genoeg om de straf te matigen, zoo hij dezelve *in casu* te zwaar acht. Men zal in artikel 17, tweede alinea, eene opklimming van straf vinden: waarbij ten opzigte der tuchthuisstraf het *minimum* en *maximum*

beide verzwaard zijn; terwijl de verbanningstraf, voor wat het *minimum* aangaat niet verzwaard is, doch alleen het *maximum*. In de gegevene omstandigheden had de Wetgever *in casu* de verzwaring van het *minimum* der tuchthuisstraf vaststellende, ook de verzwaring van de verbanningsstraf moeten vaststellen, zoowel voor het *minimum* als voor het *maximum*; te meer daar de straf van tuchthuisstraf altijd meer drukt dan verbanning. — In artikel 26 tweede lid, wordt aangeduid wat door wapenen wordt bedoeld. De woorden *als daar zijn:* doen echter gelooven dat de wetgever verzuimd heeft vooral aan te duiden, dat, onverminderd gewone vuurwapenen, blankgeweer, windroeren, enz., *ook* nog als wapenen beschouwd worden. Dit artikel behoort dus verbeterd te worden. — Het is twijfelachtig welke de bedoeling der wet is met de woorden *aan het oproer* in de artikelen 28. 29 en 30; dewijl het woordje *het* schijnt te verwijzen naar de artikelen 25 en volgende; terwijl het ons voorkomt, dat dit tot noodeloozen omhaal aanleiding kan geven, zoo dat het voldoende is te lezen: *aan oproer*. Het 30ste artikel heeft ons tot gewigtige bedenkingen aanleiding gegeven; wij lezen daar de woorden: »of wel, indien zoodanige aanmaning niet heeft plaats gehad.'' Men veronderstelt dus, dat die aanmaning niet noodig is; en zoo zal het van den luim of gril van eenig persoon die tot de gewapende magt behoort (zie art. 1 van den Tweeden Titel; waarover in ons volgend artikel,) afhangen, of men die aanmaning zal achterwege laten? Die magt, daargelaten aan wie die magt kan of mag toevertrouwd worden, behoort niet verleend te worden *pro lubitu*; slechts dan wanneer die aanmaning onmogelijk is, of noodeloos, ten gevolge van het plegen en voortdurend plegen van feitelijkheden, die uit derzelver aard dadelijk geweld met geweld moeten doen te keer gaan, zoo als: bij plundering brandstichting enz., moet men zich van die aanmaning kunnen ontslagen achten, en daarom behoort de wet niet bloot te zeggen, als er geene aanmaning geschied is, maar moet dezelve inhouden, als dezelve niet heeft kunnen plaats grijpen of noodeloos is geworden, door de noodzakelijkheid om dadelijk feitelijkheden ernstiglijk te keer te gaan. — Eindelijk hebben wij niet zonder bevreemding in artikel 33 slechts eene correctionele straf van zes maanden tot vijf jaren gevangenis bedreigd gezien tegen hen, die *bewust* van den toeleg, aan meer dan tien personen herberg, schuil- of vergaderplaats hebben verleend. Zoo de Fransche Wetgever de schuld en medepligtigheid dier verleners van schuilplaatsen niet beter ingezien en gestraft willen hebben, als hij in artikel 99 van het Codé Penal tegen dat misdrijf met dwangarbeid straft? Wij houden het er voor, dat de bepaling te zacht is, en in verhouding tot de overige straffen voor deelneming aan de misdaad van zamenspanning tot oproer, behoort gebragt te worden.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS waren gisteren (31 October) werden omgezet: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. 52 elf zest., $\frac{3}{4}$; dito 5 pCt. $101\frac{3}{4}$, dert. zest.; Sijndik. $4\frac{1}{2}$ pCt. $94\frac{1}{4}$, drie zest.; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $77\frac{1}{2}$; Handelmaatschappij $135\frac{1}{2}$; $136\frac{7}{8}$; O. Indie 5 pCt. 99 dert. zest., $\frac{7}{8}$; Ardoins 15 drie achtste, zeven zest.; Port. te L. $32\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$; oude Russen 106; dito 4 pCt. $88\frac{15}{16}$; Metall. $108\frac{1}{8}$.

*** Heden overleed alhier, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote, HENRIETTE HUYSERS, in den ouderdom van ruim 46 jaren.

BREDA,
19 October 1842.

G. MOOLENBERGH.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BERGEN-OP-ZOOM*, brengen bij deze ter kennisse der belanghebbenden, dat de *NAJAARS-MARKT* binnen dezelve Stad als gewoonlijk zal aanvangen met *Maandag den* 14. en eindigen met *Zaturdag den* 26. *November aanstaande*, en dat alle verzoeken en aanvragen om STANDPLAATSEN, *vrachtvrij* zullen behooren te geschieden, aan den Heere Kommissaris van Policie, met opgave der grootte van de KRAMEN of TENTEN in Nederlandsche lengtemaat; en zullen te dier gelegenheid geene DOBBELAARS, RIJFFELAARS of HOROSKOOPTREKKERS toegelaten, en tegen alle BEDELARIJ ten strengste worden gesurveilleert.

BERGEN-OP-ZOOM, 5 October 1842.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. D. DE ROOCK,
Ter ordonnancie van dezelven,
De Stads-Secretaris,
J. ALDER.

GROOTE VERKOOPZAAL,

Nieuwstraat.

Op WOENSDAG den 26. October 1842 zal men publiek Verkoopen, eene aanzienlijke partij MEUBILAIRE GOEDEREN, bestaande in: Mahonie Secretaires, Chiffonnièren en Commodes, eiken Bureaux, Uittrek-, Laai-, Nacht- en andere Tafels; Stoelen en Fauteuils, Spiegels en Platen, Ledikanten met en zonder Behangsels, Bedden en Matrassen met toebehoorten; Koper-, Blik-, Tin- en IJzer-Keukengerief; eenig Glas- en Aardewerk; verscheidene Kagchels en Vuurhaarden, waaronder een groote Circuleer-Kagchel, dienstig voor een Koffijhuis. Mitsgaders eene partij MANUFACTUREN, en verder wat er tot verkoop zal aangeboden worden.

Uit hoofde van Sterfgeval, zal, op Maandag den 24. October 1842 worden *Geveild*, en op Maandag den 14. November daaraanvolgende, finaal worden *Toegeschat*:

Het alom bekende, beroemde en geheel nieuw gebouwde KOFFIJHUIS, **HET HOF VAN HOLLAND**, te *Breda*, in de Reigerstraat; met aanzienlijk BOVEN-KWARTIER, annexe GEBOUWEN, enz., enz. — Alles bij Aanplak-Billetten in het breede omschreven.

NB. De Kooper kan, des verkiezende, *f* **10,000** op hetzelve gevestigd laten.

UIT DE HAND TE KOOP,

Op voordeelige en gemakkelijke voorwaarden:

Eene sinds eenige jaren geheel vernieuwde HUIZINGE, ACHTERHUIS, STALLING en TUIN; gelegen op de Boschstraat te *Breda*, Wijk A. N°. 604 en 605; waarin door den eigenaar ADR. MERTENS eene GRUTTERIJ wordt uitgeoefend, als zijnde daarvoor ingerigt; doch hetwelk voor alle Affaires geschikt is. — Nadere informatien te bekomen bij J. P. C. PISTORIUS, op de Boschstraat, N°. 283.

VERKOOP VAN MOLENS.

De Notaris J. SMITS, gevestigd te *Tongelre*, zal, ten behoeve van den Hoogwelgeboren Heer J. L. Baron VAN SCHERPENZEEL HEUSCH, Heer VAN MIERLO, enz., wonende te *Ruremonde*, op den 9. November 1842, Veilen, en den 23. dito definitief

VERKOOPEN:

Den welbeklanten WIND-GRAANMOLEN, met bijbehoorende BOUWHOEF, zamen groot 10 Bunders, 34 Roeden, 51 Ellen, alles in goeden staat, staande en gelegen te *Mierlo*, eene Gemeente met 2060 inwoners, en eene aanzienlijke BROUWERIJ.

Den Molen te aanvaarden 24 Junij 1843.

Als ook

Den idem WATER-, GRAAN- en OLIJMOLEN te *Col*, onder *Tongelre*, bij *Eindhoven*, met MOLENHUIS, TUINEN, BOUW- en WEILANDEN, HAKHOUT en HEIDE, zamen groot 2 Bunders, 43 Roeden, 22 Ellen. *Tongelre* telt 810 inwoners.

Den Molen te aanvaarden 1 Februarij 1844.

De Verkooping zal gedaan worden bij den gezegden Watermolen, ten huize van de Wed. J. SMITS, om 9 ure des voormiddags, in percelen en in massa's; alles breeder bij Billetten omschreven.

Nader onderrigt te bekomen bij voornoemden Heer Eigenaar en bij M. VAN DRIEL, Mr. Molenmaker te *Mierlo*.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is verkrijgbaar:

Beredeneerd Nederduitsch Woordenboek,

DOOR

H. MARTIN, Jr.

Uitgegeven door H. MOOLENIJZER, JR. ZOON,
Boekhandelaar te Amsterdam.

De graagte, waarmede de eerste Uitgave van dit Werk door het publiek is ontvangen, en de behoefte, welke er bij velen bestond, om een *beredeneerd Zak-Woordenboek* te bezitten, hetwelk de tegenwoordig gevestigde spelling, benevens eene zamenvattend zakelijke verklaring der woorden in al derzelver, zoo eigenlijke als oneigenlijke, beteekenissen aangeeft, dat dus, hoewel door inhoud meer uitgebreid, door druk en formaat veel beknopter, en tevens minder kostbaar is, dan vele andere werken van dien aard, beloven den Uitgever ook in dezen, zijne kosten en moeite door een goed debiet te zullen beloond vinden.

Dit *Woordenboek* is verrijkt: 1°. met een aantal woorden, welke in andere hedendaagsche Woordenboeken niet te vinden zijn; 2°. met de opgave van geslacht en vorming des meervouds der zelfstandige naamwoorden; 3°. met de vervoeging van al de werkwoorden; 4°. met de eigenlijke en oneigenlijke beteekenissen der woorden, door voorbeelden gestaafd; en 5°. met eene verzameling van regtsgeleerde en andere termen. Dit alles wordt nog vooraf gegaan door eene Spraakleer, en gevolgd door eene verzameling der meest in gebruik zijnde Synonimen.

Hetzelve is op goed papier met eene duidelijke letter gedrukt, en beslaat in gr. 12vo, veertig vellen druks of 1075 bladz., terwijl de prijs daarvan in half linnen band is *f* 6,—.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.